

HE LLEGIT
NO SÉ ON

EVA PIQUER

Benvinguda a la Merda de la Dona Adulta

La mitjana edat i l'edat madura fan que la pell caigui però no impedeixen que algunes autores escriguin els seus millors llibres

Avançar cap a la vellesa té alguna cosa bona i una pila de coses horribles

En el pròleg de *Més que una dona*, de Caitlin Moran, publicat per Anagrama amb traducció de Maria Callís Cabrera, la narradora ha acabat d'escriure el llibre *Com es fa una dona* i està exhausta però exultant. Es diu a si mateixa que, quan una dona arriba a la trentena, sap que el pitjor ja ha passat. Tot d'un plegat se li presenta al davant la seva Jo del Futur. Té quaranta-quatre anys, llueix una papada que abans no existia, fa prou bona cara gràcies al bótox i anuncia a la seva versió jove que el pitjor està per venir: "Tingues present que serà durant la trentena, la quarantena i la cinquantesena que te les hauràs amb l'Autèntica Merda de la Dona Adulta. Els teus amics començaran a separar-se. Els teus companys de feina i tu començareu a xocar. El sexe serà quasi un miracle. Els teus pares de cop es faran grans i necessitaran atencions i cures. I les teves filles es faran adolescents... Que Déu t'agafi confessada!". Instal·lada en una maduresa que li permet parlar clar, la Jo del Futur proclama: "Francament, tot empitjora que t'hi cagues".

I ara sí, fet aquest avís apocalíptic, ja pot començar la festa. Caitlin Moran (Brighton, 1975) passa revista a pros, contes i reptes de les dones de mitjana edat. Com ara la gestió d'un matrimoni durador i relativament feliç. Amb sort, arribes a la mitjana edat havent trobat algú amb qui t'interessa compartir llit, criatures i àpats familiars. Però resulta que haver trobat la persona adequada és la part fàcil. "La part difícil de

CAITLIN MORAN

MANOLO GARCÍA

l'amor és la següent: ca-da-pu-ta-co-sa que ve després. Passar la resta de la vida plegats, com a parella. Com coi se suposa que es fa, això?"

La pell, quan et fas gran, perd elasticitat. Però braços i cuixes avall també et rellisquen altres coses. "Potser és per això que tinc la pell tan flonja, ara: perquè tot el que abans em semblava importantíssim ara em patina", escriu Moran. Aquesta tranquil·litat d'esperit és un dels beneficis d'envellir, com també pot ser plaent el declivi de "la resistència festiva". L'escriptora confessa que va inaugurar la trentena amb prou energia per continuar sortint de farra durant la nit sencera: "Ara, però, entrada la mitjana edat, no només em veig absolutament incapaç de fer-ho, sinó que la simple idea d'anar de copes m'aterreix de mala manera". Poder-se'n anar al llit ben d'hora amb una bona novel·la en-

tre mans li sembla una gloriosa recompensa per haver deixat el vi. El capítol continua analitzant aspectes de fer-se gran que l'autora no havia previst i que no li agraden gens, com el Dia de la Gran Traïció de l'Armari. Perquè, en efecte, la seva Jo del Futur tenia raó, i envellir és sinònim d'acumular traïcions.

Una novel·la rodona sobre la menopausa, aquest gran tabú

La narradora de la novel·la *Benvolguda*, d'Empar Moliner (Columna), és més vella que Caitlin Moran: passa dels cinquanta i ja té el certificat de menopàusica oficial. "I això ho canvia tot", diu. Les lectores menopàusiques assentim en silenci mentre ens freguem les mans: que bé, una història que no amaga les misèries de la menopausa. Pinta bé.

Admeto que vaig ajornar la lectura de *Benvolguda*, l'últim premi Ramon Llull, perquè al primer paràgraf hi havia una falta repetida: la Remei intueix, amb una certesa absoluta, que el seu marit s'enamorarà d'una noia que toca a la mateixa orquestra que ell; i el llibre diu dues vegades "se n'enamorà" en lloc de "se n'enamorarà". Aquest mateix error es torna a repetir un altre cop més endavant, però aleshores l'embranchada lectora ja és tan indeturable que ni te n'adones. Perquè, amics, quina senyora novel·la que ha escrit Empar Moliner (Santa Eulàlia de Ronçana, 1966). Quina traça narrativa, quin encert a l'hora de servir-nos el material que ens vol oferir, quin final més espantant. Ras i curt, des de la maduresa que em permet parlar clar: m'ha encantat. ♦♦

AIXÒ NO CAL DIR-HO

Breu història del segle XXI

El que no és imatge és veu, i entre- tant la realitat persisteix en la seva llunyania. Sembla que ens hi apropem amb les nostres veus, els nostres comentaris, les petites converses telefòniques, quan diem com de passada: "Has vist quina barbaritat a Ucraïna? La gent morta pels carrers..." Quan un encara no ha tocat fons, la realitat és abans el que li passa a qui ja es troba dins del pou. Perquè el dolor resulta més veritable que la felicitat. La prova és que dura més. El patiment pot instal·lar-se en una persona, o una comunitat, sense indici que en algun moment arribi a la seva fi. El goig, però, amb prou feines roman el que triguem a assabentar-nos que ha arribat. O potser no és ben bé així i succeeix que la crueltat no és eterna, tan sols que sempre hi és. Aquesta idea volta tenaçment el llibre d'Edgar Morin

Breve historia de la barbarie en Occidente (Paidós, 2009). No és que la nostra barbàrie pugui explicar-se en un tancar i obrir d'ulls (malgrat que consisteixi sobretot a tancar els ulls); la presenta breument perquè és molt senzill de comprendre. Així i tot, la brevetat històrica no és cap assumpte que afecti aquest pensador. El juliol celebrarà el 101è aniversari. Pertany a la casa dels intel·lectuals europeus de llarga durada, com també va ser-ho Ernst Jünger, que va morir un mes abans de fer 103 anys. Cadascú, amb la seva longevitat, més aviat que una França i una Alemanya sòlides, destinades a ser per sempre el cor d'Europa, representa una memòria que s'extingeix, víctima un cop i un altre de l'etern re-

torn de la barbàrie. El llibre de Morin recull tres conferències que va fer l'any 2005 a París, a la Bibliothèque Nationale François Mitterrand. Mostra l'enllestit segle XX com una culminació de totes les barbàries de l'Europa moderna, començant per l'expulsió dels jueus d'Espanya el 1492. Però al mateix temps recorda que també Europa ha creat antidòts contra la barbàrie, com ara l'humanisme (nota d'actualitat, la filosofia és part de l'humanisme), l'universalisme i els drets humans. I afegeix que les víctimes de la barbàrie europea (dins i fora d'Europa) s'han aixecat esperançades per aquests ideals. Quan deixem de creure en els antidòts, triomfa la barbàrie. És la breu història del segle XXI. ♦♦

MINÚCIES JORDI LLOVET

Fígaro

S'acosta l'estrena al Liceu d'una de les òperes més prestigioses de Mozart, *Les noces de Fígaro*, i els amics d'aquest gènere que també ho són de la literatura tenen l'ai al cor. ¿Tornarem a veure les *Noces* presentades en un apartament de Manhattan? ¿Sortiran, per casualitat, membres de les SS amb uniforme, cosa ja reiterativa en les òperes de Wagner, encara que el nazisme és un tros d'història molt posterior? ¿Aniran vestits com esqueia a final del segle XVI-II a Sevilla –que és on passa l'acció–, o aniran disfressats amb aneu a saber quins figurins d'un artista tan carregat de fantasia com d'ignorància? Ja es veurà.

Es un dels problemes que presenten les escenificacions d'òpera des de fa una colla d'anys. I el que ens hem de preguntar és molt senzill: ¿per què els posadors en escena de les obres dels compositors clàssics –des de Monteverdi endavant– s'entesten a traslladar als temps contemporanis unes obres que van ser creades en un altre moment, amb un context cultural també molt circumscribit, i unes intencions didàctiques, quan era el cas, que ho tenien tot a veure amb aquella època, i no amb la nostra?

La resposta també és molt senzilla: sembla que la gent ja no és capaç de fer un viatge a categories històriques, socials i morals d'un temps que quedin una mica (amb una mica n'hi ha prou) endarrerides. *Les noces*, concretament, és una òpera que trasllada a la música teatral una obra de Beaumarchais del 1778 (que va ser prohibida a França fins al 1784), que, miraculosament, va poder ser portada a l'escena musical per Mozart l'any 1786 en un país en què regnava Josep II, justament germà de Maria Antonieta. Narra, amb la gran capacitat que tenia Mozart per dramatitzar i musicar arguments i textos, el declivi de l'anomenat *dret de cuixa*, segons el qual l'amo d'una casa noble tenia el dret a dormir amb la núvia abans que el seu promès. El costum era antic; però Beaumarchais i Mozart sabien que aquest costum havia perdut legitimitat amb la crisi de l'aristocràcia al llarg del segle XVIII, i van presentar el fet per donar a entendre que els temps (els seus) canvien, i que allò ja no es podia permetre. Pocs anys després de les obres de tots dos, dramaturg i compositor, va esclatar la Revolució Francesa.

Doncs això és el que ens han d'explicar: perquè una òpera també és una lliçó d'història, i la història s'ha de narrar, sempre que sigui possible, a partir de les seves determinacions cronològiques, no amb il·lusionismes anacrònics. ♦♦

JAVIER PÉREZ ANDÚJAR

